

Modyfikacja egzaminu maturalnego od roku 2015

Rodzaje i funkcje tekstu w zadaniach maturalnych

Co spowodowało, że egzamin maturalny musiał się zmienić?

Zmiana podstawy programowej.

Zużycie się dotychczasowej formuły egzaminu maturalnego.

Oczekiwania wyższych uczelni związane z podniesieniem prestiżu egzaminu maturalnego.

Założenia dotyczące egzaminu

Egzamin powinien być **uczciwy** – nie może prowokować nadużyć.

Egzamin powinien być **trafny** – zadania powinny sprawdzać najważniejsze umiejętności wskazane w podstawie programowej i pozytywnie wpływać na nauczanie.

Egzamin powinien być **rzetelny** – zadania i kryteria oceniania muszą minimalizować przypadkowość wyników.

Egzamin w miarę możliwości powinien **dawać całościowy obraz kompetencji ucznia** – musi się składać z części komplementarnych, pozwalających ocenić różne umiejętności.

Podstawa prawna zmian na egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2014/2015

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół – **informacje merytoryczne.**

Rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów publicznych – **informacje organizacyjne.**

*Informator o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2014/2015 Centralnej Komisji Egzaminacyjnej – **przykłady zadań oraz opis egzaminu maturalnego.***

Egzamin maturalny

poziom podstawowy

poziom
rozszerzony

pisemny

ustny

pisemny

test

wypracowanie

wypracowanie

rozprawka
problemowa

interpretacja
utworu
lirycznego

szkic lub
rozprawka
problemowa

interpretacja
porównawcza
utworów
literackich

Podstawa programowa.

Które wymagania sprawdzane są na egzaminie?

I. Odbiór wypowiedzi
(tekstów) i wykorzystanie
zawartych w nich informacji

- Czytanie i słuchanie
- Samokształcenie i docieranie do informacji *
- Świadomość językowa

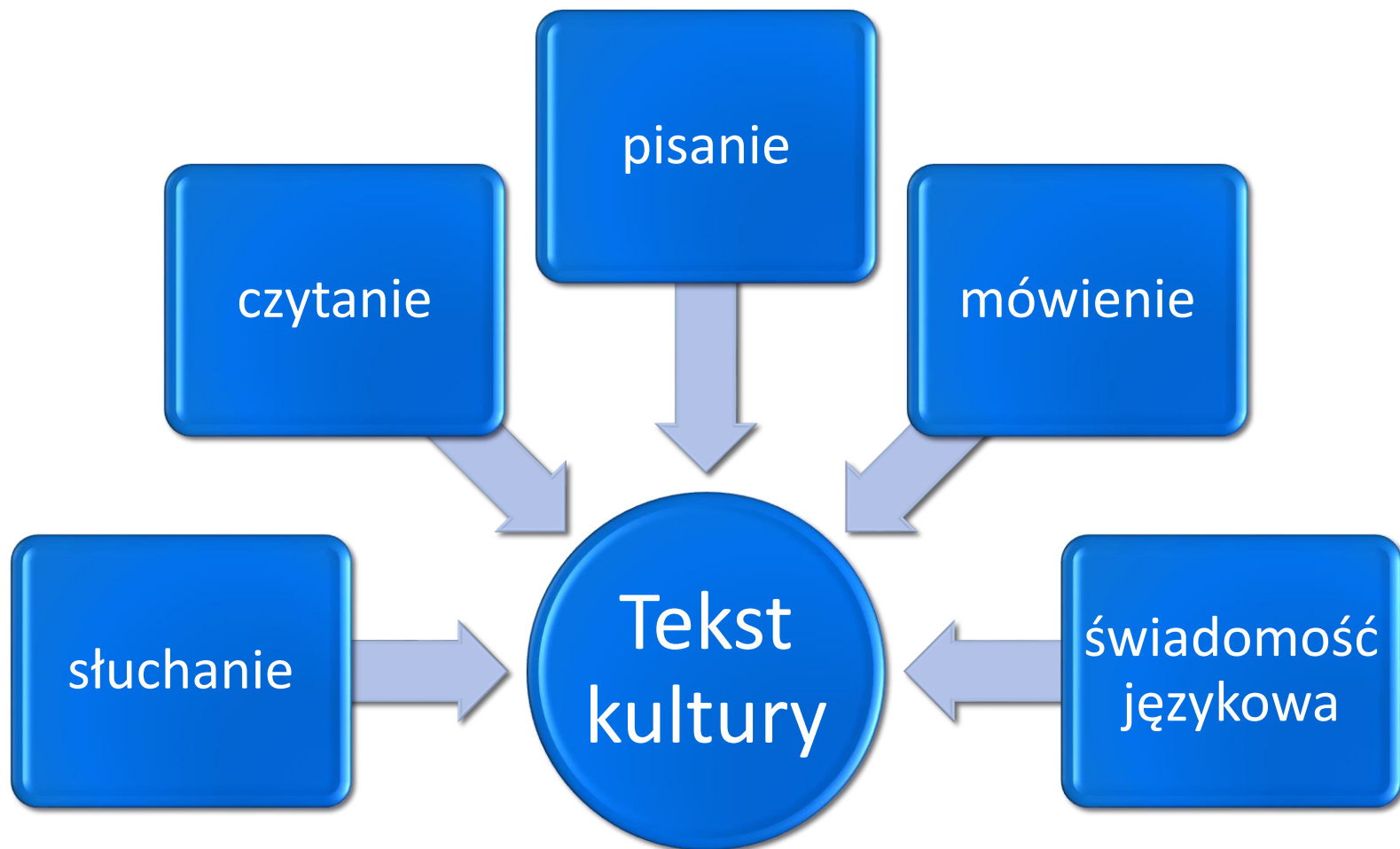
II. Analiza i interpretacja
tekstów kultury

- Wstępne rozpoznanie
- Analiza
- Interpretacja
- Wartości i wartościowanie

III. Tworzenie wypowiedzi
(tekstów)

- Mówienie i pisanie
- Świadomość językowa

Tekstocentryzm jako nadrzędna zasada konstrukcji zadań egzaminacyjnych



Co to jest tekst kultury?

Podstawową kategorią, wokół której koncentrują się wszystkie działania polonistyczne, jest tekst w jego semiotycznym rozumieniu, np.:

- tekst literacki,
- tekst sceniczny (np. spektakl teatralny),
- tekst ikoniczny (np. dzieło plastyczne),
- tekst audiowizualny (np. film, program telewizyjny).

Część ustna egzaminu z języka polskiego

Cel egzaminu

Sprawdzenie umiejętności tworzenia samodzielnej wypowiedzi ustnej na określony temat, zgodnej z zasadami poprawności językowej, logiki i retoryki.

Forma egzaminu

Egzamin trwa około 30 minut i składa się z trzech części:

- przygotowania,
- wypowiedzi monologicznej zdającego dotyczącej wylosowanego polecenia,
- związanej z tą wypowiedzią rozmowy zdającego z zespołem przedmiotowym.

Część ustna egzaminu z języka polskiego

Wypowiedź monologowa

Zdający:

- losuje **zadanie egzaminacyjne** zawierające **tekst kultury** (literacki lub ikoniczny, lub popularnonaukowy z zakresu wiedzy o języku) oraz odnoszące się do niego **polecenie**,
- ma nie więcej niż 15 minut na przygotowanie wypowiedzi,
- przez około 10 minut wygłasza wypowiedź monologową na zadany w poleceniu temat.

Część ustna egzaminu z języka polskiego

Część dialogowa

Rozmowa

- trwa około 5 minut,
- musi dotyczyć wygłoszonej przez zdającego wypowiedzi monologicznej.

Podczas rozmowy:

- członkowie zespołu egzaminacyjnego nie mogą odwoływać się do faktów lub tekstów nieprzywołanych w tej wypowiedzi,
- członkowie zespołu egzaminacyjnego mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia, zachęcać do pogłębienia wybranych aspektów wypowiedzi itp.

Jakie teksty kultury przewidziane są na egzaminie ustnym?



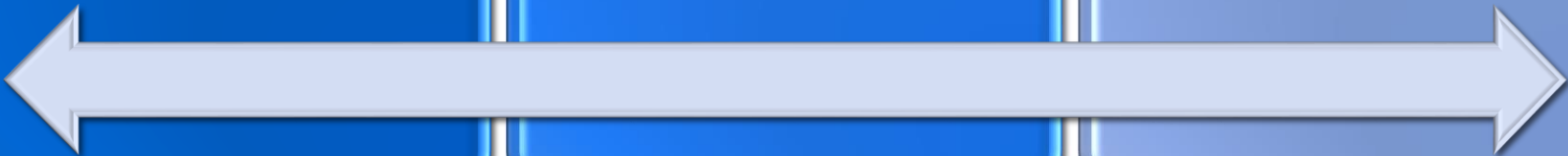
literacki



ikoniczny



**popularnonaukowy
(z zakresu wiedzy
o języku)**



Jakie teksty kultury przewidziane są na egzaminie ustnym?

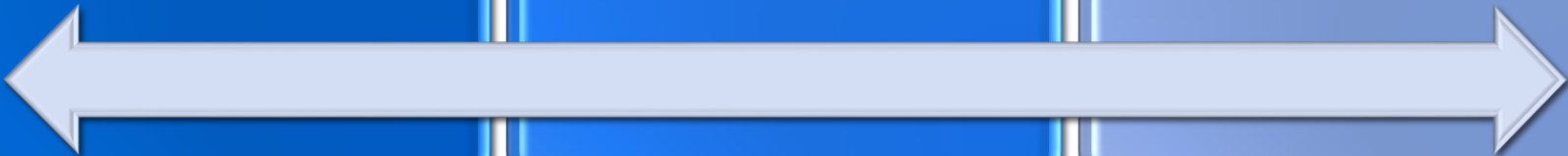
Tekstowi kultury będzie towarzyszyć polecenie dla zdającego.



literacki

ikoniczny

**popularnonaukowy
(z zakresu wiedzy
o języku)**

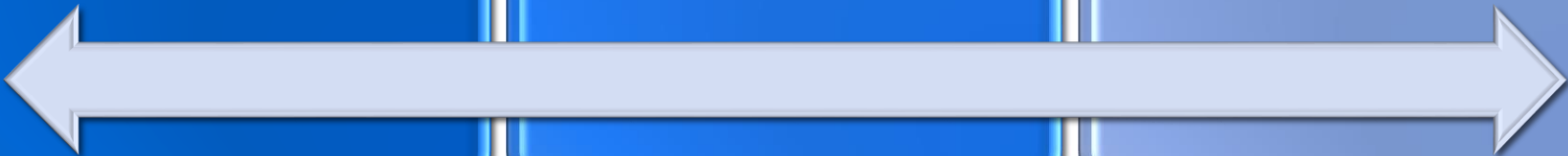


Jakie teksty kultury przewidziane są na egzaminie ustnym?

Tekst kultury powinien zainspirować zdającego, którego zadaniem jest rozwinięcie i poszerzenie zasygnalizowanych w poleceniu wątków – także poprzez odwołanie się do innych, dowolnie wybranych tekstów.



ularnonaukowy
zakresu wiedzy
o języku)



Egzamin ustny – przykład zadania (1)

Czy poprawność językowa jest potrzebna? Uzasadnij, odwołując się do fragmentu wywiadu z Janem Miodkiem oraz innego tekstu kultury.

Jan Miodek: Porozumiewamy się bez przeszkód, a przeciętny Polak rzadko przeżywa rozterki gramatyczne. (...)

Redaktor: Co jest najbardziej niebezpieczne czy może charakterystyczne?

J.M.: Rozchwiane normy stylistycznej. Spotykamy się z tym a każdym niemal kroku, bo Polak coraz gorzej wyczuwa sytuację, w której dana forma językowa jest stosowna. Nie potrafi wybrać właściwej. Na porządku dziennym jest mieszanie w jednej wypowiedzi stylu wysokiego i niskiego, a także ciśnienie oficjalności, z którą do naszej mowy wkraczają zwroty i sformułowania z urzędniczych sprawozdań, protokołów. Przykładów można podać wiele. *Wkurzamy się, opierniczmy kogoś, zadowoleni*, że unikamy brzydkiego wyrazu, sięgając po wcale przecież nieelegancki substytut. Przedstawiamy sąsiadowi *małżonkę* zamiast *żonę*, nieświadomi, że owa *małżonka* szeleści dyplomatycznym protokołem. Zalecamy gościom schroniska *nadzór nad sprzętem z powodu nasilających się faktów jego zaboru*. Chodzimy do *Nowaka*, ale składamy gazetowe kondolencje (*dyrektorowi Janowi Nowak*) pod wpływem stylu kancelaryjnego. Młody człowiek pytany, dlaczego uprawia sport, odpowiada – (Gram w piłkę, ponieważ to fajne zajęcie), zderzając potoczne (*fajne*) z literackim (*ponieważ*). To są stylistyczne antypody.

Egzamin ustny – przykład zadania (2)

W jaki sposób w utworach literackich bywają przedstawiani intelektualiści? Omów zagadnienie, odwołując się do załączonej bajki Ignacego Krasickiego oraz do innych, wybranych przez siebie, utworów literackich.

Ignacy Krasicki

FILOZOF

Po stryju filozofie wziął jeden spuściznę,
Nie gotowiznę,
Tam, gdzie duch buja nad ciało,
Takich sprzętów bywa mało,
Ale były na szafach, w szafach słojków szyki,
Alembiki,
Papierów stósy,
Globusy
I na stoliku
Szkielek bez liku,
A w końcu ławy
Worek dziurawy.
Wziął jedno szkiełko, patrzy, aż wór okazały.
Wziął drugie, a woreczek nikczemny i mały.
Westchnął zatem nieborak i rzekł: Wiem, dlaczego
Były pustki w dziurawym worku stryja mego:
Gdyby był okiem, nie szkłem, na rzeczy poglądał,
I on by użył, i ja znalazłbym, com żądał.

Egzamin ustny – przykład zadania (3)

W jaki sposób twórcy późniejszych epok nawiązują do starożytnych mitów? Odpowiedz na podstawie interpretacji obrazu Petera Breugla *Pejzaż z upadkiem Ikara* i wybranego tekstu literackiego.



Pieter Breugel (starszy), *Pejzaż z upadkiem Ikara*, ok. 1558, Królewskie Muzeum Sztuk Pięknych w Brukseli.

Egzamin ustny – ocenianie

Część monologowa

- meritum (treść) – 40% (16 pkt),
- organizacja – 20% (8 pkt)

Część dialogowa

- meritum (treść) i przestrzeganie zasad uczestniczenia w rozmowie – 20% (8 pkt)

Język i styl wypowiedzi monologicznej i dialogowej

- 20% (8 pkt)

Za wypowiedź w części ustnej egzaminu maturalnego zdający może otrzymać maksymalnie 40 punktów (100%).

Egzamin ustny – ocenianie

Kryteria oceny meritum wypowiedzi monologowej*

Realizacja wypowiedzi	Zgodność wypowiedzi z poleceniem	Stopień realizacji polecenia	Jakość realizacji polecenia	Poprawność rzeczowa i terminologiczna	Punktacja
Wypowiedź spełnia warunki wypowiedzi egzaminacyjnej	Wypowiedź w całości zgodna z poleceniem	Realizacja wszystkich elementów polecenia	Realizacja pogłębiona (co najmniej jeden element powinien być pogłębiony)	Wypowiedź bezbłędna	16
				Wypowiedź z błędami	15
			Realizacja powierzchnowa	Wypowiedź bezbłędna	14
				Wypowiedź z błędami	13
		Realizacja niektórych elementów polecenia	Realizacja pogłębiona	Wypowiedź bezbłędna	12
				Wypowiedź z błędami	11
			Realizacja powierzchnowa	Wypowiedź bezbłędna	10
				Wypowiedź z błędami	9
	Wypowiedź częściowo zgodna z poleceniem	Realizacja wszystkich elementów polecenia	Realizacja pogłębiona	Wypowiedź bezbłędna	8
				Wypowiedź z błędami	7
			Realizacja powierzchnowa	Wypowiedź bezbłędna	6
				Wypowiedź z błędami	5
		Realizacja niektórych elementów polecenia	Realizacja pogłębiona	Wypowiedź bezbłędna	4
				Wypowiedź z błędami	3
			Realizacja powierzchnowa	Wypowiedź bezbłędna	2
				Wypowiedź z błędami	1
Wypowiedź nie jest wypowiedzią egzaminacyjną LUB jest niezgodna z poleceniem					0

*Jeśli zdający nie otrzyma punktów za wartość merytoryczną wypowiedzi monologowej, nie otrzymuje punktów za organizację wypowiedzi monologowej oraz za styl i język.

Nowy egzamin ustny a dydaktyka przedmiotowa

Forma ustnej części egzaminu wyznacza priorytety dydaktyce polonistycznej, m.in. konieczność częstego stawiania uczniów w sytuacji wymagającej budowania wielozdaniowych wypowiedzi i uwrażliwienia ich na kulturę rozmowy.

Struktura arkusza egzaminacyjnego w części pisemnej

Poziom podstawowy

- test
- wypracowanie

do wyboru: **rozprawka**
problemowa lub **interpretacja**
tekstu poetyckiego

Na rozwiązanie zadań z arkusza
zdający ma **170 minut**.

Poziom rozszerzony

wypracowanie

do wyboru: **wypowiedź**
argumentacyjna na podstawie
tekstu teoretycznego lub
interpretacja porównawcza
tekstu literackiego

Na rozwiązanie zadania zdający ma
180 minut.

Struktura testu

Część testowa arkusza egzaminacyjnego składa się z **dwóch zestawów**, z których każdy obejmuje:

- **tekst lub dwa teksty** liczące łącznie nie więcej niż 500 słów (popularnonaukowy, publicystyczny, polityczny),
- **wiązkę 5–7 zamkniętych i/lub otwartych zadań** do tekstu z miejscem na wpisanie odpowiedzi.

Łącznie w obu zestawach składających się na test znajdzie się 10–13 zadań różnicowanych pod względem formy oraz sprawdzających różne kompetencje.

Zdający rozwiązuje zadania w obu zestawach.

Co sprawdzają zadania testowe?

Uwaga!

Zadania sprawdzają także znajomość utworów literackich, których zgodnie z podstawą programową nie wolno pominąć w procesie kształcenia (oznaczonych w podstawie gwiazdką).

umiejętność analizy
tekstu nieliterackiego



świadomość językową



umiejętność
dokonywania działań na
tekście nieliterackim

Co to jest świadomość językowa?

Świadomość językowa to zdolność do:

- rozpoznawania znaków językowych,
- celowego (funkcjonalnego) operowania nimi,
- dostrzegania funkcjonalnych różnic między nimi,
- oceniania własnej i cudzej praktyki językowej z punktu widzenia norm poprawnościowych i etyki mowy,
- rozumienia jawnych i ukrytych znaczeń słów i całych tekstów,
- mówienia o języku z wykorzystaniem podstawowych pojęć i terminów lingwistycznych.

Co to jest świadomość językowa?

Świadomość językowa jest dynamiczna, wzrasta w miarę rozwijania umiejętności komunikowania się, operowania zasobami języka, rozszerzania horyzontów poznawczych i pogłębiania autorefleksji.

Obejmuje ona też przewidywanie skutków użycia (w mowie, w piśmie, w przestrzeni medialnej) określonych form i słów oraz zdolność adekwatnego reagowania na jakość cudzej mowy.

prof. dr hab. Jerzy Bartmiński

Jak będzie sprawdzana świadomość językowa podczas egzaminu?

W sposób funkcjonalny:

- rozpoznawanie w tekście kategorii językowych (np. części mowy, typów zdań, neologizmów itp.),
- określanie ich funkcji w tekście,
- stosowanie w określonej funkcji,
- przekształcanie ze względu funkcje.

Zadania testowe sprawdzające umiejętność wykonywania działań na tekście

wyszukiwanie
słów (pojęć)
kluczowych

dokonywanie
transformacji
tekstu

formułowanie
pytań

streszczanie

tworzenie planu
tekstu

Przykłady działań na tekście

Zadanie 8. (0–3)

a) Wskaż co najmniej dwa słowa kluczowe wspólne dla tekstu 1. i 2.

.....

b) Z każdym z wybranych słów kluczowych ulóż zdanie, którego sens będzie zgodny z wymową tekstu 1. lub 2.

.....
.....
.....
.....

Przykłady działań na tekście

Zadanie 1. (0–2)

Sformułuj trzy pytania, na które w kolejnych akapitach odpowiada autor tekstu 1. Każde pytanie musi odnosić się do całego akapitu.

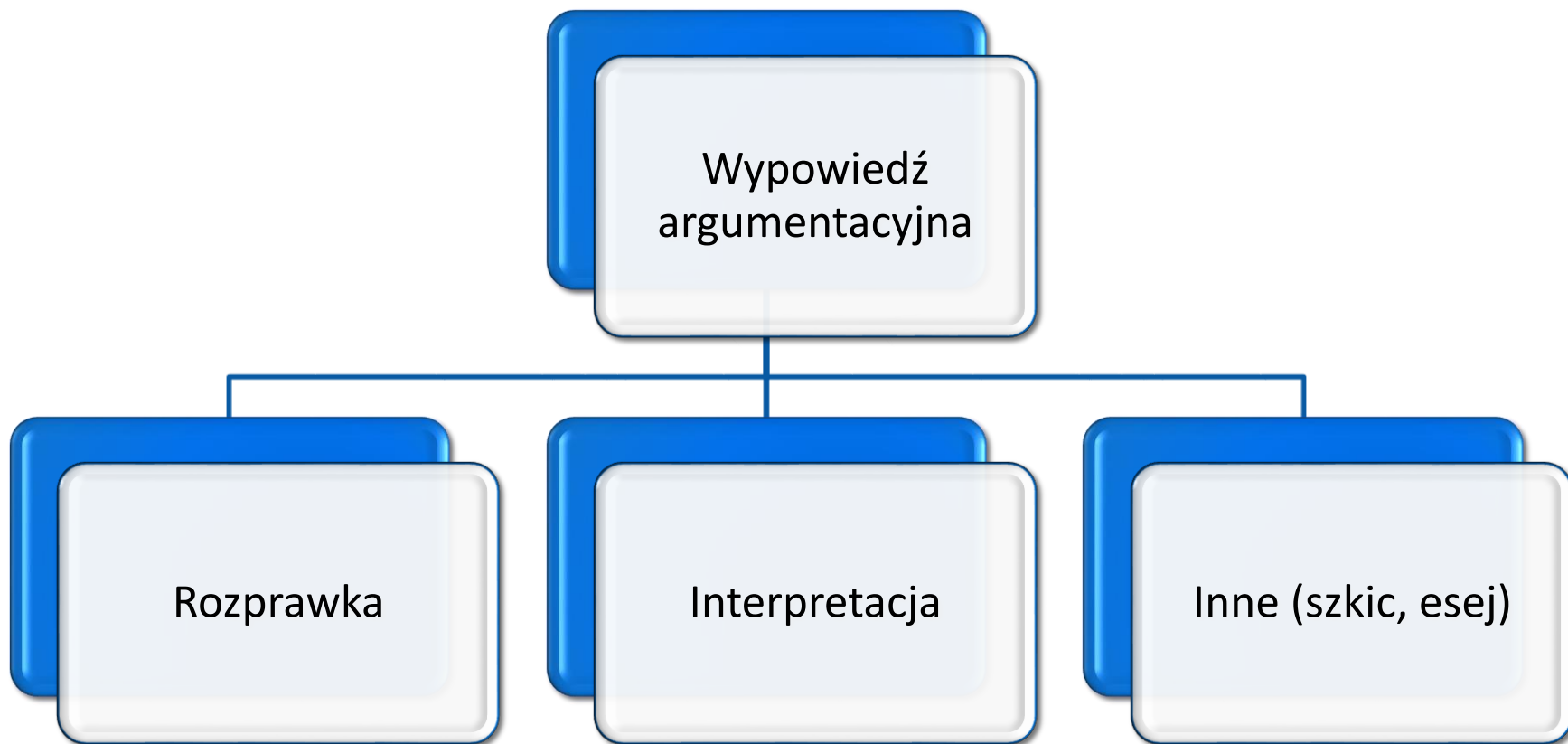
Zadanie 1.1. (0-1)

Przekształć tytuł artykułu tak, aby wyrazić jego sens bez użycia metafory.

Zadanie 1.6. (0-3)

Napisz streszczenie artykułu liczące 40-60 słów.

Wypowiedź pisemna



Egzamin pisemny – poziom podstawowy

- dwa warianty wypracowania (do wyboru): **rozprawka problemowa i interpretacja tekstu poetyckiego**
- zadanie złożone z **tekstu**
 - fragment epiki lub dramatu (rozprawka)
 - tekst liryczny (interpretacja)
- **i polecenia do tekstu**
- **stała formuła** polecenia
- część zadań dotyczy **lektur obowiązkowych** dla III i IV etapu kształcenia
- minimalna **długość** wypracowania: 250 słów
- **kryteria oceniania jednakowe dla wszystkich rozprawek i jednakowe dla wszystkich interpretacji**

Kryteria oceniania

- to „przepis” na dobrą rozprawkę/interpretację
- charakteryzują rozprawki na różnych poziomach wykonania w poszczególnych aspektach
- są zapisane hierarchicznie

W ocenie wypracowania za kryteria najważniejsze uznaje się:

- w przypadku **rozprawki**: **sformułowanie stanowiska** wobec problemu podanego w poleceniu i **uzasadnienie stanowiska**,
- w przypadku **interpretacji**: **sformułowanie koncepcji interpretacyjnej** i **uzasadnienie tezy interpretacyjnej**.

Za kryteria wspomagające w obu formach gatunkowych uznaje się: poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną tekstu, styl tekstu, poprawność językową i poprawność zapisu.

Egzamin pisemny – poziom rozszerzony:

- dwa warianty wypracowania (do wyboru):

a) **wypowiedź argumentacyjna**

b) **interpretacja porównawcza** dwóch tekstów literackich

- zadanie złożone z **tekstu**

- fragment tekstu teoretycznoliterackiego lub krytycznoliterackiego lub historycznoliterackiego (szkic lub rozprawka)
- dwa teksty literackie (interpretacja porównawcza)

oraz **polecenia** do tekstu

- stała formuła polecenia
- minimalna **długość** wypracowania: 300 słów
- stałe kryteria oceniania dla każdej formy wypowiedzi

Kryteria oceniania

W ocenie wypracowań z poziomu rozszerzonego za kryteria najważniejsze uznaje się:
w przypadku **wypowiedzi argumentacyjnej**:

- określenie problemu podjętego w tekście,
- sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu.

w przypadku **interpretacji porównawczej**:

- sformułowanie koncepcji porównywania utworów,
- uzasadnienie tezy interpretacyjnej.

Za kryteria wspomagające w obu formach gatunkowych uznaje się: poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną tekstu, styl tekstu, poprawność językową i poprawność zapisu.

	ROZPRAWKA	INTERPRETACJA
Cel	Przedstawienie w sposób przekonujący propozycji rozwiązania problemu	Przedstawienie propozycji odczytania utworu literackiego i dowiedzenie jej trafności
Funkcja komunikacyjna	Przekonanie odbiorcy do swojej propozycji	
Przedmiot wypowiedzi	Tekst dany w zadaniu i inne wybrane dowolnie teksty kultury	Utwór literacki dany w zadaniu
Schemat globalnej organizacji tekstu	Problem + teza/hipoteza + uzasadnienie (argumenty + przykłady) + wnioski (konkluzja)	Teza/hipoteza + uzasadnienie (argumenty + przykłady) + wnioski (konkluzja)
Teza/hipoteza	Sformułowanie swojego stanowiska wobec problemu (w postaci tezy lub hipotezy)	Sformułowanie tezy/hipotezy interpretacyjnej (nadrzędny sens tekstu)
Uzasadnienie	Uzasadnienie stanowiska: argumentacja i przykłady z tekstu podanego w zadaniu (z treści), z innego(ych) tekstu(ów) i z kontekstów	Uzasadnienie tezy/hipotezy interpretacyjnej: argumentacja i przykłady z interpretowanego tekstu (z formy i z treści – sfunkcjonalizowana analiza) i z kontekstów
Wnioski	Potwierdzenie rozwiązania problemu lub stwierdzenie niemożności jego rozwiązania	Potwierdzenie trafności odczytania interpretowanego utworu

	ROZPRAWKA	INTERPRETACJA
Punkt widzenia	Badacz prezentujący własny (subiektywny) punkt widzenia w sposób rzeczowy i logiczny (argumenty racjonalne)	
Kompozycja	Odzwierciedlająca tok myślenia (rozumowania) i dowodzenia	
Styl i język	Styl rzeczowy, neutralny, zobiektywizowany Rejestr oficjalny, odmiana ogólna języka Słownictwo abstrakcyjne Terminologia Metatekst uwypatniający tok i porządek rozumowania Środki modalne akcentujące postawę piszącego Składnia intelektualna (zdania złożone podrzędnie: przyczynowe, skutkowe, celu, warunkowe, przyzwolenia; zdania złożone współrzędnie wynikowe) Cytaty, mowa zależna	

Z PROBLEMEM OKREŚLONYM W POLECENIU (PP)

- Czy szczególne okoliczności mogą usprawiedliwiać postępowanie sprzeczne z podstawowymi zasadami etyki? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do fragmentu *Innego świata* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i do innych tekstów kultury.

BEZ OKREŚLENIA PROBLEMU W POLECENIU (PR)

- Określ, jaki problem podejmuje Witold Gombrowicz w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autora, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury.

Odmiany gatunkowe rozprawki

Odmiana	z określonym problemem w poleceniu	bez określonego problemu w poleceniu
Poziom	podstawowy	rozszerzony
Przedmiot wypowiedzi	Cały lub autonomiczny fragment utworu literackiego i inne teksty kultury dowolnie wybrane i/lub cała lektura obowiązkowa	Fragment tekstu historycznoliterackiego, teoretycznoliterackiego lub krytycznoliterackiego i inne teksty kultury dowolnie wybrane
Temat	Wskazany w problemie, związany z treścią i/lub formą dołączonego utworu literackiego	Związany z treścią dołączonego tekstu
Problem	Dany w poleceniu	Dany w dołączonym tekście, wymaga odtworzenia
Schemat globalnej organizacji tekstu	Interpretacja problemu + sformułowanie tezy/hipotezy + uzasadnienie (argumenty + przykłady) + wnioski (konkluzja)	Sformułowanie problemu + interpretacja problemu + sformułowanie tezy/hipotezy + uzasadnienie (argumenty + przykłady) + wnioski (konkluzja)
Interpretacja problemu	Świadcząca o zrozumieniu istoty problemu danego w poleceniu	Świadcząca o zrozumieniu tekstu danego w zadaniu (odtworzająca tok myślenia jego autora i zawierająca ocenę zaproponowanego rozwiązania)

Interpretacja

POJEDYNCZEGO UTWORU (PP)

- Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i uzasadnij ją.

PORÓWNAWCZA (PR)

- Dokonaj interpretacji porównawczej podanych tekstów.

Odmiany gatunkowe interpretacji

Odmiana	pojedynczego utworu poetyckiego	porównawcza
Poziom	podstawowy	rozszerzony
Przedmiot wypowiedzi	Autonomiczny utwór poetycki	Zestawienie dwóch tekstów poetyckich albo epickich, albo dramatycznych lub ich autonomicznych fragmentów.
Schemat globalnej organizacji tekstu	Teza/hipoteza interpretacyjna + uzasadnienie (argumenty + przykłady) + wnioski (konkluzja)	
Teza/hipoteza	Teza/hipoteza interpretacyjna odnosi się do pojedynczego utworu.	Teza/hipoteza interpretacyjna odnosi się do obu porównywanych utworów.
Uzasadnienie	Odczytanie sensów cząstkowych w kontekście nadrzędnego sensu całego utworu	Odczytanie sensów cząstkowych w każdym utworze w kontekście jego sensu nadrzędnego, na tej podstawie znalezienie sensów wynikających z zestawienia tekstów (argumentacja i przykłady potwierdzające podobieństwa i/lub różnice między porównywanymi tekstami.)
Wnioski	Wynikające z sensów cząstkowych	Wynikające z przedstawionych podobieństw i/lub różnic

Stan obecny: model odpowiedzi zakotwiczony w konkretnym temacie wypracowania

Kryteria oceniania prac pisemnych

Ocenianie od 2015: kryteria zakotwiczone w formie wypowiedzi

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie stanowiska	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pelna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
		12	Uzasadnienie trafne i szerokie												
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne, ale wąskie	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczące zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
		4	Uzasadnienie częściowe												
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia stanowiska	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Objaśnienia do kryteriów - przykład

A. Sformułowanie stanowiska (np. w postaci tezy lub hipotezy).

Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest udaną próbą rozwiązania problemu.

Adekwatność to odpowiedniość (zgodność, współmierność) stanowiska i problemu (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować postawę ambiwalentną wobec istoty problemu).

Sformułowanie stanowiska będącego częściowo udaną próbą rozwiązania problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub niepełnego zrozumienia tekstu.

Wypowiedź argumentacyjna, w której brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśli niezwiązane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska nie musi stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

Korzyści z nowych narzędzi oceniania

Jawność, dostępność i niezmienność kryteriów oceniania ustalonych na kilka lat przed egzaminem sprawi, że uczeń i nauczyciel będą dokładnie wiedzieć, jakie cechy powinna mieć rozprawka egzaminacyjna, dzięki czemu będą mogli precyzyjnie zaplanować działania dydaktyczne rozwijające umiejętność tworzenia tej formy wypowiedzi.

Poddanie ocenie istotnych umiejętności ucznia, takich jak: formułowanie stanowiska i prezentowanie poglądów na określony temat, dobór trafnych argumentów, tworzenie wypowiedzi spójnej, funkcjonalnie skomponowanej i utrzymanej w stosownym stylu - spowoduje, że nauczyciel i uczeń będą wiedzieć, na co w nauczaniu / uczeniu się kłaść akcent.

Zastosowanie spójnej metody oceniania rozprawki na egzaminie gimnazjalnym i maturalnym wpłynie na uspojnienie tych dwóch etapów edukacyjnych. Uczniowie będą przygotowywać się do matury w większym stopniu poprzez utrwalanie i pogłębianie umiejętności zdobytych w gimnazjum.

Gimnazjum

1. *Jan Kochanowski –
wybrane fraszki, *Treny* (V,
VII, VIII)
2. *Ignacy Krasicki – wybrane
bajki
3. Aleksander Fredro **Zemsta*
4. Adam Mickiewicz **Dziady*
cz. II
5. *Henryk Sienkiewicz –
wybrana powieść
historyczna (*Quo vadis*,
Krzyżacy, *Potop*)

Szkoła ponadgimnazjalna

6. **Bogurodzica*
7. *Jan Kochanowski – wybrane
pieśni, treny (inne niż w
gimnazjum) i psalm
8. Adam Mickiewicz **Dziadów*
część III
9. Adam Mickiewicz **Pan*
Tadeusz
10. Bolesław Prus **Lalka*
11. Stanisław Wyspiański **Wesele*
12. *Bruno Schulz – wybrane
opowiadanie
13. Witold Gombrowicz
**Ferdydurke*